

არგუმენტირებული ესე

მერკანტილისტები და ფიზიოკრატები - რომელი უკეთ გამოხატავდა XVIII სუკუნის

XVIII საუკუნე ევროპულ ისტორიაში გამოირჩევა როგორც ინტელექტუალური, ისე ეკონომიკური ცვლილებების პერიოდით. ამ დროს აქტიურად ვითარდებოდა **ეკონომიკური დისკურსი**, რომლის ცენტრში იყო სახელმწიფოს, საზოგადოების და ინდივიდის ურთიერთქმედება **ეკონომიკურ სისტემაში**. სწორედ ამ ეპოქაში გაჩნდა ორი მნიშვნელოვანი ეკონომიკური მიმდინარეობა – **მერკანტილიზმი** და **ფიზიოკრატია**. თითოეული მათგანი ეცნობოდა, თუ როგორ უნდა განვახორციელოთ **ეკონომიკა**, როგორ უნდა დაინაწილოს რესურსები, და რომელ საზოგადოებრივ ჯგუფებს უნდა ემსახურებოდეს **ეკონომიკური პოლიტიკა**. დისკურსის მსვლელობისას განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი გახდა კითხვები **თვითაქტუალიზაციის**, **სოციალური და კულტურული კაპიტალის** მზრდისა და ძალაუფლების ბერკეტების გავლენის შესახებ **ეკონომიკურ პროცესებზე**.

მერკანტილიზმი

მერკანტილისტების ხედვით, ქვეყნის სიმდიდრე განისაზღვრება ძირითადად ოქროსა და ვერცხლის მარაგით. მათთვის **ეკონომიკური პოლიტიკა** გულისხმობდა აქტიურ სახელმწიფოს ჩარევას, სადაც მთავრობა ხელს უწყობდა ექსპორტს, აკონტროლებდა იმპორტს და აკონცენცირებდა რესურსებს სახელმწიფოს ელიტის სასარგებლოდ. დისკურსის მსვლელობისას მერკანტილიზმი იყო **ელიტური ჯგუფების ინტერესების გამგარებელი**, განსაკუთრებით ვაჭრებისა და სამეფო ძალაუფლების მქონე ფენებისთვის. **ზემოქმედების ბერკეტები** მოიცავდა საექსპორტო მონოპოლიებს, მაღალი სასაგარანტიო გადასახადებს და სახელმწიფო კონტროლს ვაჭრობაში. თუმცა ასეთი სისტემა შეზღუდავდა ინდივიდების **თვითაქტუალიზაციის** შესაძლებლობას და ქმნიდა სოციალურ უთანასწორობას, რადგან ფართო ფენები ვერ იღებდნენ ნაყოფს ეკონომიკური მზდიდან. **მერკანტილისტური პროცესები**, როგორიცაა მონოპოლიების და საბაჟო პოლიტიკის გაძლიერება, ეკონომიკის მოკლევადიან მზდას უზრუნველყოფდა, მაგრამ ხელს უშლიდა ბუნებრივ, თვითორგანიზებულ განვითარებას

ფიზიოკრატია

ფიზიოკრატები, პირიქით, აღიქვამდნენ ეკონომიკას როგორც ბუნებრივი პროცესებით მართვად სისტემას. მათი მოსაზრებით, მთავარი სიმდიდრის წყარო იყო მიწა და სოფლის

მეურნეობა, ხოლო ეკონომიკური პოლიტიკა უნდა ემსახურებოდეს მიწათმფლობელებისა და გლეხობის ინტერესებს, რაც ხელს უწყობდა სოციალური და კულტურული კაპიტალის გაზრდას. ღისკურსიის მსვლელობისას ფიზიოკრატიები ხაზს უსვამდნენ თვითაქტუალიზაციის მნიშვნელობას ინდივიდისა და საზოგადოების დონეზე, რათა ეკონომიკის ბუნებრივი განვითარების პროცესი არ ბლოკირდეს სახელმწიფო ჩარევით. **გემოქმედების ბერკეტები** აქ უფრო რბილი იყო – საკუთრების დაცვა, საბიუჯეტო სტაბილურობა, სოფლის მეურნეობის მხარდაჭერა, რაც აძლევდა ინდივიდს საშუალებას უკეთ რეალიზებოდა თავისი შესაძლებლობები. ამ სისტემაში **ეკონომიკური პროცესები**, როგორცაა აგრარული რეფორმები, მიწის გადანაწილება, ცოდნის გავრცელება და ინოვაციების გამოყენება, პირდაპირ გეგავლენას ახდენდა ეკონომიკის მდგრად განვითარებაზე.

საზოგადოებრივი მოვლენები და პროცესები

XVIII საუკუნის ღისკურსიის მსვლელობისას ძირითადი საზოგადოებრივი მოვლენები მოიცავდა:

- **განმანათლებლობის იდეების გავრცელება**, რაც უწყობდა ცნობიერების გაფართოებასა და სოციალური კაპიტალის გაძლიერებას;
- **აგრარული რეფორმები**, რომლებიც მხარს უჭერდნენ მიწის უფლებების სამართლებრივ რეგულირებას და ეკონომიკის ბუნებრივ განვითარებას;
- **სოციალური ფენების მოქნილობა**, რაც საშუალებას აძლევდა ფართო საზოგადოებას აქტიურად ჩართულიყო ეკონომიკურ პროცესებში.

მერკანტილისტური ხედვა აღნიშნულ პროცესებს ხშირად აქცევდა სახელმწიფოს კონტროლისა და რეგულაციების ასპექტზე, ხოლო ფიზიოკრატია აღიქვამდა მათ, როგორც ბუნებრივ და აუცილებელ ელემენტებს ეკონომიკის განვითარებისთვის.

დასკვნა

შეჯამების სახით შეიძლება ითქვას, რომ **მერკანტილიზმში** ითვალისწინებდა ძლიერ სახელმწიფოსა და ელიტური ჯგუფების ინტერესებს, თუმცა შეზღუდავდა საზოგადოების ფართო ფენების თვითაქტუალიზაციას და სოციალურ პროგრესს. **ფიზიოკრატია** უფრო

სრულად გამოხატავდა XVIII საუკუნის დისკურსს, რადგან იგი აღიქვამდა ეკონომიკას როგორც ბუნებრივ სისტემას, რომელიც საჭიროებს **ეკონომიკური პროცესების, სოციალური და კულტურული კაპიტალის** ჰარმონიულ ურთიერთქმედებას.

ძალაუფლების ბერკეტების ბუნებრივი გამოყენება, აგრარული რეფორმები და განათლების გავრცელება აძლევდა ინდივიდს საშუალებას სრულად განეხორციელებინა საკუთარი პოტენციალი, ხოლო **ეკონომიკური პოლიტიკა** ემსახურებოდა არა მხოლოდ ელიტის, არამედ საზოგადოების საერთო კეთილდღეობას. შედეგად, XVIII საუკუნის დისკურსის ფარგლებში ფიზიოკრატია არის უფრო პროგრესული, ინკლუზიური და სამომავლოდ მდგრადი ხელვა ეკონომიკის ორგანიზებისათვის.